

ПРАШАЊА ЗА ТЕСТ - МЕЃУНАРОДНО ПРАВО

1. Европската конвенција за човекови права (ЕКЧП) во член 1 утврдува дека сите држави-договорни страни на ЕКЧП се должни на сите лица под нивна јурисдикција да им обезбедат остварување на права и слободи. Во тие права и слободи спаѓаат:
2. За кои права од ЕКЧП се предвидени ограничувања?
3. Какво/чие (од кого) испитување налага принципот на супсидијарност според ЕКЧП?
4. Што значи принципот „суд од четврти степен“ во контекст на постапувањето на ЕСЧП?
5. Дали и под кои услови може да се поднесе и усвои барање за повторување на судска постапка врз основа на конечна пресуда на ЕСЧП со која е утврдена повреда на одредба од ЕКЧП или нејзин протокол?
6. Која е целта на повикување на демократските принципи и вредности во пресуди на ЕСЧП (како што е *Young, James & Webster против Обединетото Кралство*)?
7. Дали и во која мера е релевантен принципот на владеење на правото во постапка според ЕКЧП?
8. Со оглед на принципот на правна сигурност (како значаен аспект на принципот на владеење на правото), дали судска пресуда со која е отстапено од преовладувачка судска практика го повредува правото на правично судење од член 6, став 1 од ЕКЧП?
9. Како гласи општото правило за толкување на меѓународни договори, на кое се повикува ЕСЧП при толкување на одредби од ЕКЧП, кое е утврдено со Виенската конвенција за правото на меѓународни договори?
10. Што претставува системско толкување на ЕКЧП?
11. Во согласност со одредба од Виенската конвенција за правото на меѓународни договори (што е применувана и од ЕСЧП), кој јазичен текст е решавачки за толкување на ЕКЧП?
12. Дали ЕСЧП ја толкува ЕКЧП само врз основа на нејзиниот текст или применува и друг критериум?

13. Потребата да се обезбеди правата да бидат практични и ефективни (а не теориски и илузорни, т.е. само „на хартија“) и да се толкуваат во согласност со современите стандарди налага извесна флексибилност. Сепак, ЕСЧП не може да оди дотаму да:

13. Имајќи ја предвид потребата за обезбедување ефективно и конзистентно толкување и примена на ЕКЧП, ЕСЧП при своето одлучување се потпира врз поранешни пресуди и одлуки. Изберете една опција која ја отсликува природата на тие пресуди и одлуки.

14. Дали е можно телеолошко толкување на правото на правично судење од член 6, став 1 од ЕКЧП (кое ги зема предвид предметот и целта на таа одредба), како право кое инхерентно опфаќа и право на извршување на судска пресуда?

16. Какви обврски од државата налага членот 1 од ЕКЧП (според кој секоја држава треба да го обезбеди остварувањето на гарантираните права)?

17. Дали и каква обврска според член 2 од ЕКЧП (со оглед на членот 1 од ЕКЧП) имаат надлежните органи кога затвореник искажува самоубиствени тенденции?

18. Во случај на тортура или убивање на поединец од страна на јавна власт, дали и каква процедурална обврска има засегнатата држава?

19. Која е општата цел на ограничувањата на права или слободи од ЕКЧП?

20. Според член 5 од ЕКЧП, каков е опсегот на ограничувањето (од аспект на законитост и неопходност) на правото на осомничено лице на слобода и безбедност?

21. Кои се елементите на поимот на законитост (присутен во ЕКЧП преку изразите „пропишани со закон“ или „во согласност со законот“, во одредби со кои се определени условите за вмешување во право или слобода од ЕКЧП)?

22. Како треба да биде формулиран законот за да го исполни условот „предвидливост“?

23. Каков е списокот на легитимни цели во членовите 8–11 од ЕКЧП и третиот став на член 2 од Протоколот бр. 4, односно дали и во која мера државата може да го дополнува?

24. Какви причини треба да содржи судска пресуда со која е извршено вмешување во право од член 10 (слобода на изразување) од ЕКЧП?

25. Под кои услови вмешувањето на орган на јавна власт во остварување на некое право или слобода од ЕКЧП го исполнува условот на „неопходност во демократско општество“?

26. Што претставува принципот на пропорционалност според членовите 8-11 од ЕКЧП во јуриспруденција на ЕСЧП?

27. Каква и колку строга мерка треба да му се изрече на сторител на кривично дело или граѓански деликт, во контекст на настојувањето да се оствари некоја од легитимните цели од вторите ставови на членовите 8–11?

28. Не е применлив принципот на пропорционалност кај една од следниве одредби на ЕКЧП со која е уредено хиерархиски значајно право (од кое не е можно отстапување):

29. Како поедноставено се дефинира „просторот за проценка“ (маргина на оценување)?

30. Од што треба да се раководат надлежните органи при остварување на „просторот за проценка“ (маргина на оценување)?

31. Имајќи ја предвид контролната функција на ЕСЧП во контекст на член 10 од ЕКЧП (слобода на изразување), како да постапи надлежниот домашен суд при утврдување дали е неопходно да се изрече санкција за клевета во случај на наводно пречекорување на слободата на изразување?

32. Што претставува автономен концепт?

33. Кога (под кој услов), според востановената судска практика на ЕСЧП (на пример, *Burdov против Русија*), „тужбено барање“ може да претставува „имот“ во смисла на член 1 од Протоколот бр. 1 кон ЕКЧП?

34. Кои се критериумите или средствата со кои се оценува дали кривичниот аспект на поимот на правично судење од член 6, ст. 1 од ЕКЧП е применлив за заштита на правото на правично судење кое, наводно, било повредено со изрекување санкција или слична казнена мерка во прекршочна или друга некривична постапка?

35. Што испитува или зема предвид ЕСЧП при утврдување дали определено право ќе се смета или нема да се смета како граѓанско во смисла на поимот „граѓански права и обврски“ од член 6, став 1 од ЕКЧП?

36. Дали ЕКЧП е вградена и директно применлива во правниот поредок на Република Македонија?

37. Во кој закон е утврдена обврска на надлежниот суд при испитување на барања за заштита на правото на судење во разумен рок да тргне од „... принципите утврдени со Европската конвенција за човековите права и основни слободи, и судската практика на Европскиот суд за човековите права“?

38. Кога (под кои услови) Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета определува примена на одредбите на ЕКЧП и становиштата од пресуди на ЕСЧП?

39. Дали и како е уредено и реализирано извршувањето на одлуките на ЕСЧП и следењето на процесот на извршување?

40. Врз што е засновано правото за повторување на постапка по донесување пресуда на ЕСЧП со која е утврдена повреда на право или слобода од ЕКЧП?